

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői Szállás:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasznos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
A nyilatkozati cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középuteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Bécs, october 28.

(Mk.) A már hosszabb idő óta az összes austriai sajtót foglalkoztatott minisleri válság, dacára annak, hogy az illető hírek a felhivatalos közlönyök által majdnem utolsó perczig kitarátóan, mint légből kapott állbirek állítottak, imé mai napon tényné lett.

Gróf Rechberg külügyminiszernek 8 nap előtt ő Felségehez benyújtott lemondása elfogadtatván, helyébe gróf Mensdorff*) külügyminiszer kinevezetett.

A mint állítják a szóban levő külügyminiszeri tárcza átvétele alkalmából gróf Mensdorffal tartott alkudozások bizonyára meghusztaltak volna, ha Schmerling államminiszer, kiknek a fennevezett gróf elvbarátja, a kiváló perczben befolyását nem érvényesítendi.

Gróf Rechberg, kit nagyon becsületes- és lovagiasnak, de nagyon érzékenynek is jellemeznek, saját kérésére történt hivatalból felmentése alkalmából, az arany gypjas rend nagy rendjével tüntetett ki ő Felsége által.

Ugyanis gróf Rechbergnek több ízben benyújtott lemondásait illetőleg azon adoma kering, hogy politikájának a legszerényebb sajtói közlöny által is tett megfedezésére, nyomban sietett beadni lemondását, mert ő ugymond: senkinek sem akar utjában állni.

Legvittebb diplomatiai kirohanásai közt a tavali frankfurti congressus volt, azaz lett volna, ha eredménye nagyobb sikert mutathatna fel.

A jelenlegi schleswig-holsteinnali békekötés végleges elintézésével és az iratok jegyzésével ő Felsége által megbízva, a közelebbi napok fogják politikájának ez iránybani gyümölcseit előkbe tárni.

A mi Schmerling államminiszernek állását illeti, ez a legújabb időben a közbizalom és rokonszenv nagy részbeni elpártolása által észrevehetőleg megrendített, és az, ki egy-két év előtt a bécsieknek szabadelvű alkotmányokat teremtő mindenható volt, jelenleg nem több egy fényt vesztett bálványál.

A már egybevitelt birodalmi tanács legközelebbi időszaka és a magyar kérdés iránt már most mutatkozó általános érdekltség kétségtelenül teszi, hogy nagy feladat vár rája, és miután kedvező eszméjének teremtményét, a februári patensnek a magyar országgyűlés által történendő jelentékeny megosorítását, mint politikailag élő államminiszer tul nem élhetné, vagy politikailag meg kell halnia, vagy ha életben maradt „várhatunk“, biztatási gyógyszer újabb beadása mellett, a kormányának a magyar kérdés megoldására vonatkozó kinyilvánított jó akarátát ujjal hosszú padra fogja utalni, de a leghosszabb padnak is vége van, miért is könnyen megsebesít, hogy a pad egyik vége tulcsúlyt nyer, leesik, a ki pedig rajta áll, felfordul.

A belügyminiszeri tárcza átvételéről Hübnér báró által a lapoknak ez iránybani közlései egészen aplatának, és habár a német közmondás szerint: „Mann kann nicht wissen was kommt“ még nagyon korabeliek.

Kolozsvár, oct. 29.

(D) Mielőtt a „P. Hirnök“ vitája ellenében cikksorozatunkat befejeznők, a bécsi

*) Gróf Mensdorff-Pouilly Sándor es. kir. altábornagy 52 éves, a Mária Theresia rend lovagja, s Lengyelország helytartója jelenleg, 36 évig a cs. kir. hadseregben szolgált, mely szolgálati idejének folyamata alatt 1850-ben a schleswig-holsteini ügyben diplomatiai küldöttséggel bízott meg, később a szent-pétvári orosz udvarnál követ volt, és végtére mint a tomesai bánág katonai főparancsnoka, a szerb vajdaság császári biztos volt, honnét Lengyelország helytartójánál, és onnét külügyminiszernek nevezetett ki.

sajtó egy újabb mozzanatát vesszük figyelemre, mely a mellett, hogy a közvéleményt éppen most foglalkoztatja, összeköttetésben áll (T) ur ellenében előbbi cikkkünkben elmondott elméletünkkel, s illetőleg állitmányaink egy részét igazolja.

Láthatjuk a bécsi s pesti lapokból, hogy a magyar kérdés nagy lendületet vett. Meglehet hogy e lendület oka nem egyéb, mint a hírlapok részéről az éppen most kezdődött új évnegyedre előfizetési — a kormányra nézve pedig az összehívandó reichsrath ellenzéki előmozdításai ellenében politikai tüke szerzésre való ürügy.

Mi legalább Pestről tekintélyes kezekből oly hírt veszünk, a mi arra mutat, hogy ott a jobban értesültek Austria kiegyezkedési hajlamaira nézve magukat rózsaszalmokban nem ringatják. Ugyanis ott a conservatív párt legtekintélyesb s legtiszteltemeltőbb tagjai (báró Vay, gr. Andrási, gr. Apponyi, Szentiványi stb.) egy lapot akartak indítani, de több napi tanácskozás után ezuttal felhagytak vele; a miből azt következtethetni, hogy ezen befolyásos urak még nem látják kedvezőnek az időt a transactio utjának egyengetésére.

Ez indiciumból mi sem kecssegtethetjük olvasóinkat azon reményekkel, melyeket a bécsi lapok lármája után magoknak vehettek.

Azonban közömbösek nem maradhatunk egészen ezen zajt előidézt kormány-programm elvi természetére nézve, minthogy habár az szorosan tartja magát a császári alkotmány elméletéhez, de azt egyszersmind szabatosan magyarázza, mint ekkorig tettleg magyarázhatta.

Tudjuk, hogy a bécsi hivatalos lap szerint a bővebb reichsrath most külön hivatik össze.

Azt írják a lapok, mikép az államminiszer ur vitte volna ki egy miniszeri tanácsban, hogy a tágabb körű reichsrath, a szűkebb körűtől elválasztassék.

Ha ez való — a mit pedig a centralista lapok fölröbbenése igazolni látszik — ugy mi ebben igen fontos lépést látunk leg a l á b b i s a császári alkotmányok az octoberi diploma értelmében igazságosabb magyarázatára.

Az octoberi diploma egyenesen elkülönítette a birodalom közös ügyeit, érte ezalatt a had-, pénz- és a közös kereskedelmi ügyet; a többi az egyes országok autonómiájának oly módon hagyta fenn, hogy a magyar királyság s tartományai előbbi alkotmányuk értelmében gyakorolják ez autonómiát; az austriai örökös tartományokra nézve pedig az octoberi diploma III-dik pontjában ő Felsége azt hagyta fenn, hogy azoknak külön közös ügyeit (minők az igazság-, vallás-, közoktatás, rendőr- és belügy) az illető képviselők hozzájárulásával láttatja el.

Ezen elmélet szerint tehát, a közös had-, pénz- és kereskedelmiügyeken kívül egyéb nem érdekli a közös birodalmat, és a bővebb reichsrath csakis ezen tárgyak parlamentje; és így igen természetesen a császári alkotmányosság elve szerint is a magyar és lombard-velencei királyság, mint a melyek az örökös tartományok sorába soha sem tartoztak, csakis a pénz-, had- és közös kereskedelmi miniszerium hatásköre terjedhet ki.

Ebből önkint következik két dolog.

Egyik az, hogy ezen közös miniszeriumok csakis a bővebb reichsrathnak lehetnek felelősek, s csakis a közös ügyekbe elegendhetnek, mert ők nem az örökös tartományok, hanem az összes monarchia közös miniszeri.

A másik az, hogy az osztrák igazságügyi s minden oly miniszerium, a mely az örökös tartományok keblől, s nem a birodalommal közös ügyek élén áll, csak az örökös tartomá-

nyok miniszeri, s csak a szűkebb reichsrathnak lehet felelős.

Viszont, ha az osztrák örökös tartományoknak van külön közös ügyeire nézve, külön szakminiszeriuma: éppen ugy illeti ily külön szakminiszerium a külön autonóm állásu magyar királyságot; és ha a császári főltség azon tárgyakat, melyeket már tettleg a szűkebb birodalmi tanácsesal kezeltek, a diploma III-dik pontja szerint azon örökös tartományok közös ügyeinek ismerte el: a logika természete és a kölcsönös igazságosság elve szerint a magyar királyság összes tartományaira nézve is ugyanazon ügyek éppen oly közös ügyek, s éppen ugy közös képviselőkben, s éppen ugy külön kebl miniszeriumok által elintézendők.

Mert miért állanának az örökös tartományok a monarchia magasabb kegyében, hogy ők külön miniszterekkel birhassanak s ugyan akkor a magyar királyság hasonló intézménye megsemmisíthetők?

Már pedig ma is tettleg ugy van, hogy az osztrák igazságügyi miniszerium, mint a melynek a magyar királyságra nem terjed ki hatásköre, egyedül az örökös tartományok miniszeri.

De visszont amphibial életű miniszerium sem lehet az octoberi diploma elmélete szerint sem; tehát a közös ügyeknek egészen közös miniszerium kell, a mely egyes tárgyakban is, sem az osztrák szűkebb reichsrathnak, sem a magyar képviselőknek nem felelős, hanem ezen területek közös ügyeinek minden külön szakára a közös ügyek miniszeriumaitól elkülönített oly miniszerium kell, mint a most létező igazságügyi miniszerium, a mely csak az örökös tartományok igazságszolgáltatását intézi, s tehát csak azoknak külön miniszeri.

Ez az octoberi diploma jól magyarázott elmélete. Hogy ez elmélet mennyire fér meg a magyar közjog mellett, arról itt nem szönlünk.

Látni való, hogy ekkor még a centralisatio erős képesai állanak fenn, az örökös tartományok nincsenek coordinálva a magyar királysággal, hanem a királyság van nekik subordinálva; mert a pénz- és kereskedelmi ügy miniszer, habár ő a közös birodalomra nézve külön szakminiszer, egyszersmind a szűkebb bir. tanács előtt is felelős a kebl kereskedelmi s pénzügyi kérdésekben, míg a magyar képviselőkkel a kebl ügyekre nézve semmi köze sincs. Így őt a magyar királyság belügyei és a pénz- és kereskedelmi érdekek nem genirozzák.

A császári alkotmány pedig két tömbre osztja a birodalmat: egyik az örökös tartományok, másik a magyar királyság tartományai. Ezeknek tehát külön ügyeikre nézve egymástól külön kell kormányoztatniok, ezek csak a birodalom közös kérdéseikben függhetnek össze, következésképpen ezen közös kérdések annyira különvált fogalmak, hogy azok minisztereinek hatásköre egyik fél autonómiájára befolyást nem gyakorolhat.

És ez annál természetesebb, mert ha a magyar királyság valaha elismeri ama közös ügyek közös elintézését, s részt vesz a közös képviselőkben, joga van részt venni ezen közös ügyek miniszeriumában is. Ha valamely ily közös ügynek magyar miniszeri lesz, hogyan áll az a szűkebb bir. tanács elé, annak e szakba eső specialis ügyeiről felelni? foghat-e ott egy más országterület lakója kormányozhatni, s nem sértene az az osztrák örökös tartományok autonómiáját? Vagy ha ezt ki akarják kerülni, kizárják-e a magyar nemzetet, hogy a közös kérdések ügyvitelére

miniszeri adhasson s mulhatlanul az örökös tartományok diplomatáinak kellene vinni azon közös ügyeket, melyek egyszerre mind a magyar királyság közös ügyeinek nyilvánítottak?

Mindezen kérdések világosan mutatják, hogy a bővebb és szűkebb reichsrath a diploma elvei szerint is külön testület; s azt még a mostani állásnál sokkal határozottabban elkülöníteni s körvonalozni kell akkor is, ha többé nem a magyar közjogra, hanem csak az octoberi diploma s februári patensre is építenek.

A szűkebb reichsrath csak annyi lehet a diploma elvei szerint, a mennyi a magyar királyság közös képviselők; annak csak ugy es olyan különvált miniszeri lehet mint ennek, az csak ugy s csak is saját belügyeire szorítkozhat mint emez; s annak nem lehet több összeköttetése s befolyása a diploma által birodalmi közös ügyeknek nyilvánított tárgyra, mint emennek.

Most a mint mondják, az államminiszer ur maga kívánta az elkülönítést a szűkebb és bővebb reichsrath közt, ezáltal az első lépést megtette a császári alkotmány igazságosabb magyarázatára.

Egyébiránt ez a Bach centralisatióból való kibontakozás kezdete, s egyedül az octoberi diploma és februári patens elméletének fejtegetése.

És a centralista lapok kedvező centralisatiójuk e bomladozását látván felháborodtak. Ők azt követelik, hogy a bővebb reichsrath a szűkebbel egyszerre hívassék össze; és miért? kimondják.

Okoskodásuk ide megy: ők Austraának a budgetet meg kell hogy szavazzák, de a kívánt adó megtagadhatási jogában látják garantíáját belügyi reformjaik kivihetésének, azaz:

Ha valamit a szűkebb reichsrathban ki akarnak vinni a pénzügyminiszerium által, megígérik a pénzügyminiszernek, hogy budgetet támogatják a bővebb reichsrathban; így a miniszerrel megalkusznak, s ők e nyereségért kivetik az adót a birodalomra.

De kérdjük: hát a magyar királyság kivel alkuszik, midőn azon miniszterek az ő belügyeire nem folynak be? mit adhatnak neki azok, a kik az ő közös ügyeire nézve miniszterek, de a külön ügyekre nézve csak az örökös tartományok miniszterei? Hol van a magyar kebl ügyek azon garantíája, melyet a centralisták magoknak ugy kikötnek?

Ezen ok maga eléggé elárulja a centralisták rendszerének tarthatlanságát.

Elégé bizonyítja azt, hogy a közös ügyeknek egészen külön miniszerium kell, ha az octoberi diplomát teljesíteni akarják; vagy pedig vissza kell térni az 1848 előtti rendszerre ezen közös ügyekre nézve, s azokat annyi részben a mint akkor voltak, a fejedelmi teljhatalomnak adni át.

Az octoberi diploma elve szerint a közös miniszterek a magyar királyságnak, az örökös tartományok tömbjének s Lombard-Velencének egyaránt miniszterei; így természetesen belőlük is kell hogy választassanak; hogyan lehetnek már most ők csupán az örökös tartományoknak külön kebl miniszterei is? Fejtsek meg a centralisták e talányt, s akkor igazuk lehet; akkor kikelhetnek az államminiszer ellen: miért nem hívja egyszerre össze a bővebb és szűkebb reichsrathot, a melyet ők egy testületnek, saját testületüknek akarnak, hova vendégek gyanánt fogadják el a magyar királyság küldöttjeit, hogy a közös ügyekhez hozzá szólhassanak, s ha tetszik nekiük mindjárt az örökös tartományok

valamely külön ügyét tárgyalni, onnan a magyarok azonnal kitakarodjanak.

Hogy ez alkotmány a centralistákra nézve felette kedvező lenne, azt a vak is láthatja; de éppen ezen átlátszósága a nagy baj.

Sajó hírei. Utóbbi számunkban Ágoston ur észrevételeiben következők sajtóhírák csuszak be: első lap 4-dik hasáb 17-dik sorában „causuita” helyett „canonica.” Továbbá ugyanazon lap, és hasáb 30-dik sorában „szavak között” „fennebbi” és „Utebatur” behozandó és „szavakat.”

Az 528-dik lapon a 21-dik sorban mindjárt a második szócsoka „ez” kihagyandó.

Ugyanazon lap 31-dik sorában „informatio” helyett hibásan áll e szó „reformatio.”

Szebeni dolgok.

N.-Szeben, oct. 26.

A tartományi gyűlés mai ülésében határozott, hogy a felirattal jelentessék ki a tartományi gyűlés aziránti várakozása, miszerint a kormány minden részletezéssel együtt haladéktalanul közölni fogja a tartományi gyűlés elnökségével az 1865- és 1866-diki évre a földterhermentesítési pénzalapra nézve tett előleges költségvetést; továbbá a kormány a költségtérítést eljuttatott annak idejében törlesztési tervet terjesztendő a tartományi gyűlés elnökségére és elhatározás végett; hogy a kormány lehető pontos és részletes kimutatást közlend az eddigelő véglegesen és előleg gyanánt kiadott, valamint ezután még kiadandó urbéri kárpótlási összegekről, úgy szintén közölni fogja mindazon tanácskozási jegyzőkönyveket és aktákat, melyeknek alapján jött létre a földterhermentesítési patens.

Ezen ülésben a kormány arra is megkérdőnked határozott, hogy ama 163,572 frt, mely hibásan adatott ki különböző feleknek, a kiknek arra igénylik nem lehetett, kamatosul fordítottassék meg a földterhermentesítési pénzalapnak. A földterhermentesítési pénzalap 1865- és 1866 diki szükségleteinek előleges megállapítása végett határozott, hogy nevezessék ki bizottmány, mely a tartományi gyűlés elnöksége által azonnal összehívandó, mihelyt a szükséges adatok leérkezendők. E bizottmány választási módját illetőleg pedig határozott, hogy minden osztályból választassék két tag. Egyebekben a kormányjavaslat szövege maradt. Végül a törvények a határozatok szerint módosítva felolvastattak, s harmadik olvasásban elfogadtattak.

N.-Szeben, oct. 27.

Hannea, mint az igazolási bizottmány előadója, jelentést tévén Gábor Imre, Tóth Samu, Conrad Mór és Axenti Severu választásáról, e választások szabályszerűségeit nyilvánítottak.

Ezután a kir. biztos két közleménye olvastott. Az egyik a földterhermentesítési alapra nézve teendő költségvetés iránti bizottmányi választására vonatkozik, a másik által közöltetik, hogy az osztrák reichsrath összehívott Schuller-Libloy több kérvénnyel tett jelentést, többek közt Urmós községe kérvényről, melyben a „község” kéri a tartományi gyűlést, hogy nyújtson oltalmat a volt földesuraknak a volt jobbágyság birtokviszonyaiba való avatkozása ellen. E kérvény hivatalos tárgyalás végett a főkörmányszékhez tetetett át. Továbbá 33 brassói lakos kéri egy községi törvényt létrehozását, s panaszol a községi igazgatás körül történő visszaélések ellen. E kérvény a visszaélések azonnali megszüntetése végett szintén a főkörmányszékhez tetetett át; de előbb a tartományi gyűlés ki-mondotta, hogy egy szabadelvű községi törvény alkotását szükségesnek tartja, s reméli, hogy a kormány ennek valóítására minden megteendő. A dobrai volt határörvidéki buszárók kérvénye, melyben a fourage-pénzalapból őket illető rész kiadását kéri, szintén a főkörmányszékhez tetetett át. 90 árapataki és elöpatáki jobbágy kéri, hogy ellenök megindított urdéri keresetek függesztessenek fel, míg a curialisták megváltásának kérése eldől, s 71 szohodoli jobbágyának kérése, melyben a k. fűcsús ellen oltalmat folyamodnak; a főkörmányszékhez tetetett át. Zsedánpaták román lakói kéri, hogy a fűcsús erdők egyrésze adományoztassék templomuk és iskolájuk helyreállítására; a főkörmányszékhez tetetett át tárgyalási végett. Orlátb, Sima stb. községek kéri, hogy a revindicált havasok ne adassanak ki se a szász nemzethez, se senki más követelőnek, hanem miután ők már 100 100 év óta birtokolják, a törvény nija hagyassék nyitva, úgy szintén a volt I. határörvidéki 2. és 3-dik századának hasonló tárgyú kérvénye tárgyalatván, a bizottmány javaslatá szerint a kormány felkérendő, hogy közölje a szükséges adatokat, conscriptiot, udvari határozatot stb., melyeknek alapján a kérdés megvizsgálható lenne. Muresianu feliratot indítványozott, s telegraphirozni kívánt a Fel-

ségének; egyszersmind személyeskedésekre engedé magát szónoki hevében ragadtatni. Azt mondta, hogy nincs szász, a ki e kérdésben részrehajlatlan lenne. Erre a zajongás egész vihara tört ki, s kicsibe mult, hogy a szász tagok oda nem hagyták a házat.

N.-Szeben, oct. 28.

A tartományi gyűlés mai ülésében a jegyzőkönyv olvasása és megállapítása után egy interpellatio került szünyegre, melyet Moga és társai intéztek a főkörmányszékhez aziránt, hogy a hivatalnokok restauratioja több szász székben az oct. 20-diki diploma és későbbi legm. kéziratok, valamint a szabályozó pontok értelmében történjék. Elnök ígéré, hogy illető helyre juttatja.

Ezután az elnök közlé, hogy kik választattak az osztályokból a pénzügyi bizottmányba: az I. osztályból Duuka és Pap Leontiu; II. o. dr. Maior, Gaitanu; IV. o. Piecker, Budacker; V. o. Klein, Brecht; VII. és VIII. o. Man, Trausch, Eranosz és dr. Vassits; a III. és IV. o. részére az egész tartományi gyűlésből választottak, s szűkebb választásra kerül-vén, Balomiri kapott többséget.

Ezután olvastott Obert és társának az erdélyi selymentenyésztés érdekében a főkörmányszék elnökségéhez intézett interpellatioja, melyet elnök illető helyre eljuttatni ígért.

Másodszor olvastott a felirat a földterhermentesítési pénzalap költségvetése tárgyában.

Elnök jelenti, hogy a Mann és társai által az erdélyi adórendszer módosítása érdekében tett indítványra nézve kiküldött bizottmány benyújtotta jelentését. Felolvastott. A bizottmány aziránti reményét jelenté ki, hogy az erdélyi reichsrath követek mindent elkövetnek könnyebbéssé kívánva végett. A ház helyeslést s egyetértést jelenti ki.

Napirend: több határörvidéki község kérvénye a revindicált havasok ügyében. Többen szólottak a tárgyhöz; de nem került szavazásra.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

B.-Fehérvár, *) mindszent havu 16.

Szűntünk szomorúsága oly nagy, hogy azt leírni nem tudom. Kegyetlen főpásztorunk st. Haynald Lajos ur ő nagyméltósága már nem a miénk, kárhágható érsek lett. A szorongatott szent atya elvonta öt tőlünk, hogy saját közlelésben vegye igénybe a világhírű főpásztorunk, az apostoli lángbuzgalmu főpapnak lángeszét s rendkívüli tudományos készségét. Mi erdélyiek most árva vagyunk atya nélkül. Fájdalmunk oly nagy, hogy azt méltóképpen nem tolmácsolhatjuk. Vesztéségtünk kifejezhetlen, mert főpásztorunk ő nméltóságában a legkegyeseb bűbűköt, a szeretetteljes atyát, a családokat bölcsészélt jölvét vesztettük el. Ő az erdélyi megyét a legterhebb körülmények között, a legnehezebb időkben kormányozta, és csak rendkívüli munkássága, lankadni nem tudó fáradságának, s bámulatos bölcsességének tulajdonítható azon nevezetes eredmény, melyet ő az erdélyi egyházmelegében kivívott. Azon sebeket, melyeket a rossz idők a megyén ejtettek, ő meggyógyította, templomokat építtetett, a szűkölködő papságnak nyomorát enyhítette, a szegény tanítókat és hivatalt fűlsegéltette, a plebániák javadalmát saját vagyonából növelte, újabb plebániákat és tanodákat létesített, a betegek ápolására kórodát alapított, a hívők szívében a vallás iránti buzgalmat és szeretetet fűlélesztette, a fejedelem és haza iránti tántorítatlan hűséget nem csak hirdette, hanem önpéldájával szentesítette is, az egyház jogait védelmezte, szóval ő Erdélynek valódi anyyala volt. De tollam sokkal gyengébb, minthogy méltóképpen elősorolni tudnám azon rendkívüli tulajdonokat, melyekkel aranyzáru s szentéletű atyánk — kitől megválnunk kelle — bir. Szóljának az ő nagyságáról Clionak fölavatottjai.

Bucsu szótának szavait semmi körülmény sem irtatja ki szíveinkből!

Könyzápor között és térdrehulva kérjük égi atyánkat: hogy ama nagy tettekért s áldozatokért jutalmazzá meg eltávozott főpásztorunkat, adjon neki hosszas életet, tartsa meg erejét, árasztssa rá kegyelmét, őrizze meg őtet minden vesztől, tegye szerencsésé lépteit, tegye áldásossá minden működését!

Boldogok azok, kik őtet magokénak mondhatják! Nekünk minden vigasztalásunk — Isten után — abban áll, hogy ő nagyméltósága 12 évig a miénk vala. Főlemlét fővel fogunk erre mindig visszaemlékezni.

A leáldozó nap utolsó pillanatokban is éltet lehel a földre. Ezt tév a Erdélyből távozó főpásztor is. Mult hó 19-én, midőn székelyéről végképpen eltávozott, írta alá azon okmányt, melylyel Károly-Fehérvár városában 40,000 frttal kórodát alapított. Ámbár

*) Ezen ünnepély még más tollból szintén közölve volt; érdekesebb tartjuk azonban részleteit ezt is közreadni Szerk.

szíve vérzett azon öntudatban, hogy nem sokára meg fog szakadni az édes kötelék, mely őtet erdélyi hűveiből fűzé: mégis gondoskodék arról, hogy a nyomorult betegek ápolásban részteleshessenek. Hol találhatni szavakat ily nagylelkűség, ily rendkívüli szellemi fenség, ily páratlan jószág méltó dícséretére?! Csak e tény is örök hála érdemes!

És mivel a körülmények oda fejlődtek, hogy a nemes alapító a kórodát személyesen nem nyithatta meg, a távolból rendelkezett az iránt, hogy folyó hó 15-én e jótékony intézet kellő ünnepélyességgel nyitassék meg. E parancsnak teljesítését hű helyettese méltóságos Ráduly János nagy prépost urra bízta, ki a kegyes meghagyásnak hajólván, és a megnyitási ünnepélyt a nemesszövületi alapítónak beegyezésével a következő vasárnapra halasztván, a kórodát folyó hó 16-án megnyitotta.

Az ünnepélynek részletei ezek valának: Reggeli 9 órakor a székesegyházban, teljes segédlet mellett, a már nem püspöki, hanem káptalani helyettes ur bemutatja a véréltküli isteni áldozatot; ennek végeztével szószerke lépett az a derék férfi, ki a nagynevű alapítónak oldalkanonokja és páratlan bűségű munkatársa volt. Ha nevét meg sem említem, mégis tudhatná a t. cz. olvasó közönség, hogy e férfi nem más, mint méltóságos és fűtisztelendő Lőnhart Ferencz pápai praefatus ur. Szíve szorongott, mert olyan tárgyról kellett szólnia, melyre megilletődés nélkül gondolni nem tud. Midőn beszédét elkezdte, a hallgatóknak könyei megindultak, mindenki szíve áthatva volt. A szent beszéd a mily ékes, nyomós és az ünnepélyhez arányzott, épp annyira a szónokhoz méltó volt.

A szent beszéd végeztével és a szent léleknek segítségül hívása után a körmenet megindult egyházi ének között a kórodához, hol a méltóságos káptalani helyettes ur szólott a néphez magyar nyelven, dícsőítette a nagynevű alapítót, és áldást kért le rá az égből, nemkülömben a kórodára és az irgalmasrendi szűzekre, kiknek vezetésére bízott e jótékony intézet.

Ekkor fölolvastott az alapítványi okirat, mely mindig fényes tanúság fog tenni az utókor előtt a nemes alapítónak nagyságáról.

Az egész ünnepélyt a hálaadó ima bezárta. Ez ünnepély mintegy bucsu ünnepély volt, melyben a nemes alapítótól megválnunk kellett. Szerettük volna összehívni Erdélyből testvéreinket, hogy ők is résztvegyenek szomorúságunkban, azonban meg vagyunk győződve arról, hogy főpásztorunk vesztésén mindnyájan egyiránt bándokunk. En azért nem tévedek, ha a nagy világ előtt nyíltan kimondom: „hogy Haynald érsek ur ő nagyméltóságának emléke szűntünkben mindig maga nagyságában élni fog.”

Kisérje őtet újabb rendeltetése helyére az ég anyyala, legyen az ő védelme a szeplőtelen szűz Istenanyya, a magyarok nagy aszszonya!!

B.-Fehérvár, Bolyavölgye-Mihályfalva, oct. 22.

Ma végeztük be kukoriczáink letakarítását. A földmivelő levert kedélye s büra hajlott feje már eléggé nyilvánítja a meddő szűret eredményét. Általános mondhatni, hogy völgyünkbe csak egyharmad kukorica termésünk volt, s ez is még „Isten fizesse” lenne, habár e harmad termés tökéletes volna. De fájdalom, a szegény földmivelés ez egy harmad termésnek is csak felét, s ezt is a legmondosabb szállítás után képes elhasználni, felének pediglen a mikénti elhelyezése, a teljes elromlásától megóvása módja iránt nagy aggodalomban van. Már lehet képzelnünk határunkkal szomszédos Isztina nevű falu lakóinak kukorica termését, midőn onnét idejövő oláhok, a mi silány termésünket is „boldogságnak” nevezik. Völgyünk többnyire oláh lakója a málét kiváló tápszerének tekinti, és mily keserves helyzet, a midőn a kedvetlen időjárás miatt ettől egy egész kerek évre, s ki tudja, ha még nem két évre is megfosztott.

Völgyünk lakóinak kétségbejűtő azon gondolata, miként szerezzék meg minden napi kenyerét, és miként teremtsék elé nagy adóját, mely a novemberi és decemberi részlet fizetési tartozással még terheesebbé vált. Hírként jár szájról szájra, hogy ma-holnap jó a katona executio, melytől, hogy szabadulhasunk, családját keserves falatjától megfosztani, és igen csekély termését pocék áron eladni kénytelen lesz. A köznépnek a szomorú jövő iránti aggodalma igen komoly, és ez méltán van akkor, a midőn úgy szólna semmi termést sem gyűjtött ez idén. Szalmás gabonáink kalangya száma, ha megközelíti is a közp-szerű termés idején szokott mennyiséget, de a mellett, hogy a sok és hosszasan tartó esőzések miatt többnyire kötes, csak fél annyi szemet ad, mint máskor. Szűz termésünkől még jövőre is meg vagyunk fosztva, mint-hogy egyeinkben a szőlőfák a mult téli kemény hidegek miatt tökéletesen kiszáradtak, s erőteljes szűzfűtünk kevés reményt nyújtó

gyenge tavaszi hajtások pótolják, melyeket a jokori dér is megrongált.

Hogy ily súlyos állapot mellett mi lesz sorsunk, s az adó befizetési zaklatástól mennyire leszünk megkímélve, a jövő mutatja meg.

Maros-Ludas, oct. 27.

I. Sok ember a világon oly természetű, hogyha valami nyomja szívét és azt orvosolni nem tudja, könnyebbülést érez, ha azt valakinek elpanaszolhatja. Ily természetű emberek sorához tartozván mi is, legyen megengedve, hogy ezen pár sor által e becses lap hasábjain panaszolkozhassunk; tárgya ennek az itt felláttatni már felsőbb helyen engedélyezett gyógyszer levén, a mi hogy mily nagy fáradságunkba került, röviden elmondjuk. Kiknek a kása megégette száját, kik a gyógyszerár és orvos hiánya mián igen kedves és közszeretben élt családi tagokat vesztettünk el, dacára annak, hogy minden kitalált életök megmentésére elővettünk, elhatároztuk, hogy egy gyógyszerár felállítására minden fáradságot megteszünk és nem fogunk sajnálni egy kevés áldozatot sem, mely az utazásokkal egybekötve lesz. Elkezdettük tehát 1863-ban az önkéntes gyógyszerészi vállalkozást keresni és miután sem Kolozsvárt, sem Tordán, sem N.-Enyeden nem találtuk, ráakadtunk Maros-Vásárhelyt Sassa Ferencz ur személyében, ki nem csak okmányai, hanem minden ismerőse által, mint ritka becsületes és hivatalában igen alkalmas, értelmes egyén ajánlatott. Ez meglevén, közzétűt tervünket ns. Tordamegye főispáni helytartó ő méltóságával, ki miután szerfelett örült ezen, és igen hízgelőn nyilatkozott a szenvedő emberiség nevében, minden támogatást a felsőbb helyen történendő felterjesztés alkalmával megígért. E szerint bizonyos levén minden, a folyamodást beadtuk november 30-án 1863 nemes Tordamegye főispáni helytartó ő méltóságához.

Ki irhatná le azon bámulatot, midőn 1864. február 6-án 167. számok alatt kelt visszautasító választ nyertünk?

Igen természetes, hogy ezen választ fellebbeztük a felséges királyi főkörmányszékhez, és hogy e magas hatóság az ügyet úgy ítélte a mint van, tekintve a helység fekvési és forgalmi állását, a vidék és helység lakosságának számát, a gyógytár-bíró városoktól távolságát stb. a gyógyszerár felállítását azon dícséretes hozzáadással engedte meg, hogy a gyógyszerész kinevezése — a szabályos csőd-hirdetés után ns. Tordamegye tks. tisztsége által — az illető községgel egyetértőleg történjék meg. A csőd-hirdetés folyama alatt — az illemszabályainál fogva — ns. Tordamegye tisztségéhez és a főispáni helytartó ő méltóságánál bemutatunk Sassa Ferencz urat, kit különösen a főispáni helytartó ő méltósága igen szívesen fogadott, biztatván őtet, hogy mindenáron ő lesz a vivát, annyival inkább, hogy a közönség is folytonosan mellette harszolt, bátran tegyen tehát minden előkészítet; meg is tette, mert a szállás végett alkuba ereszkedett. conditio-ját, 600 frt, november 1-ső napjával 1864. Maros-Vásárhelyt Burdász Alajos urnál, hol 7 évig volt, felmondta, a gyógyszerárhoz szükséges állványokat kialakítja és elöpnéz is adott, az edényeket megrendelte stb. a mi egy pár ezer forintjába került, és miután ezek mind így megtörténtek, a csőd ideje kitélvén, october 5-én 1864. az azt követő napon ki-nevezetett gyógyszerésznek, de nem Sassa Ferencz ur, ki velünk végig tántorítatatlanság kitartó volt, kivel a maros-ludasi gyógyszer-tár ugyiszolva azonosítva van, kit az egész közönség egyhangulag akar, hanem egy más egyén, kit a kinevezés után egy hét mulásig soha se láttunk és sehoggy sem ismertünk, kinek nevét kiméletből most elhallgatjuk, és kinek pályázati kérelme october 4-én beadatván, a nélkül, hogy a tisztség vagy közönségünkől egyetlen ember megkérdezették, vagy befolyt volna, october 6-án 1864. el-nöki után 917. számok alatt már ellátatott; Sassa Ferencz ur folyamodása és il-létőleg nyilatkozata — egy kerek esztendő mulva — vettétvén vissza. Nagyon világos, hogy ezen eljárás ellen is fellebbezni kénytelenítettünk, annyival inkább, hogy az es.kir. apostoli Felsőge által kiadott legmagasabb rendeletekkel homlok egyenest ellenkezik, és mert a Sassa Ferencz urnak ez által okozott kárak térítését magunkra vállalni nem vagyunk hajlandók.

Jövő cikkkünket — ha tér engedtetik — a templomoknak szenteljük.

Hancz Pál.

Gyergyó, oct. 22.

A szokatlan esős idők vidékünknek sem kimélték meg kellemetlen látogatásaitól, s a mezei vetemények betakarításában, mely más-koik rendesen augusztus végéig megtörtént, most a kedvező szeptemberi napok dacára is, ki-vált a terjedtebb határu helységekben, csak-

nem egész a jelen perecekig hátravetették a gazdát. Szintugy vagyunk az ősi vetéssel is, melynek még egy nagy része némely helyeken hátra van, s mezőink egy részén a remény máskori szép színe helyett a jövő aratás feletti aggodalom képe leng.

A mi ez évi termésünket illeti, szénánk elegendő lett, csak hogy egy nagy részét a sok eső megrontotta. Őszbúza és rozs szalmájában elég, de szem benne kevés, kivéve a hegyeken termett ősz rozsokat, melyek inkább jutalmazták a fáradságot. A tavasznak is, különösen a zabnak, jó termése lett volna, de a késő érés miatt nem lehetett idejében betakarítani, s a munka gyümölcsének értékét a mostoha időjárások, és határ községgel járó mezei praeravariációk, ezen ostorai a szorgalomnak, itt is alább szállították. Egyébiránt most egy héttől fogva megint szép derült idő jár, mely az utóbbi esőzésekkel bérceinkre terült hóleplet is elenyészett; csak a pénztelenség fagyát nem képes semmi felolvasztani.

Hogy szellemi életünket se hagyjam érintetlenül, megemlíthetem még a gy.-sz.-misklósi múkedvelő szinestársulat által alakított s már felsőbbleg is jóvá hagyott helybeli olvasó kört, melynek létrejövétét — miután a 48 előtti olvasó egylettünk a még maig is eliskaszta levő szép könyvtárával együtt megszűnt létezi — csak örömmel tudjuk üdvözölni, ha az alapszabályok 13-dik czikke ez örömlünket nagy mértékben nem devalválná. E czikk szerint ugyanis az olvasó-körnek egy tagja sem vehet ki olvasás végett még fizetés mellett is a könyvtárból egész műveket, hanem egyszerre csak egy kötet könyvet, mely a távolabbi helységekben lakókra nézve lehetlenné teszi, hogy a körnek tagjaivá legyenek; mert hogy 1/2-2 órai távolságról a tagok Gy.-Szt-Misklósa minden kötet könyvet beszálladjanak, ezen tréfát szépen megköszönjük, s a társulat rendelkezése alatt álló fölsőleg jövedelmen kívül, melyben pedig csupán a múkedvelők programja valószínűsítésért, mi falusiak is befolytunk, a 4 ftr részvén-díjt magunkra nézt másképp hasznosítjuk. E részben pedig semmi megnyugtatót nem nyújt a Gy.-Szt-Misklóson tartatni szokott heti vásár is, mivel a nem vásáros ember nem szokott minden vásáron megjelenni. Azt fel sem tudnók tenni az alapítókról, hogy a távolabbi lakók ily közvetlen közlése czéljuk lett volna; de az említett ominosus czikket, mint a mely mégis az olvasó-körnek a gy.-sz.-misklósiak általi monopolizálását eredményezi, helyeselni nem tudjuk, s azért jogosítva hisszük magunkat azon reményre, miszerint az alapítók nem késendnek e bajon segíteni.

Végül talán nem lesz érdektelen az olv. közönségre nézt annak megduda is, hogy a borszéki főkut vizét, mely legelőbb az 1839-i villámütés következtül majdnem eltűnt volt, s azután a közelebbi időkben körülte tett szakszavatlan munkálatok folytán jelentékenyül megapadt vala, a Heribich bányagányt ur vegytanyai s geológiai kutatásainak sikerült közelebről egész mennyiségében, és a maga jeles minőségében megtalálni, melynek a kútba egyesített mérték Friebeck Károly ur a Heribich ur utmutatása nyomán már 3-4 nap alatt bevégzendű.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Demjenné Barabás Henriette által festett és a nő-egylet tárlatában kiállított olajfestmények következők: Thorovikoi leány és asszony természet után; Rubens arczeke Rubens után; Rembrandt arczeke Rembrandt; koldus gyerek Marullo után; esendélet természet után; viszontlátás genre kép; két virág-bokrétta természet után; egy gyermek arczeke természet után; három arczeke (élet-nagyság) természet után festve. Ugy érteztünk, hogy Demjenné szabad idejét most is a művészetnek szenteli, s arczekek és más olajfestményekre kész megrendeléseket is teljesíteni. Ajánljuk a t. közönség figyelmébe, mint a kinek a pesti műegylet már több művét megvette, s mint a kinek a pesti főúrang hölgyek több arczekeit megrendeltek.

— A Follinus ur kifizette díjra pályázó eredeti 20 színmű közül, birszerint e következő kilenczet ítélte előadásra méltónak a bíráló bizottság: 1) „Gröfe vagy báró” vigj.; 2) „Többet észszel, mint erővel” vigj.; 3) „Kálmán király” szomoruj.; 4) „A kedves atyafiak” vigj.; 5) „A lelencez” dráma; 6) „A bajszerző” vigj.; 7) „Eszer” dráma; 8) „A 4-dik magyar király” szomoruj.; 9) „Az ismeretlenek” énekes színmű. (K.)

— A februári alkotmány revisioja, írja a „Pol. Corr.” legújabb száma, most már aligha kétségbe hozható. „A kormány” — úgy mond e lap — „minden áron ki akar egyezni Magyar- és Horvátországgal, ez pedig csak némi részbeli dualismus utján eszközölhető. A horvát országgyűlés viszonyáról a magyarhoz

azt halljuk, hogy amazt bizonyos számú tagjai fogják Pesten, a két ország közös ügyeit tárgyalási alkalmával képviselni; különben a horvát országgyűlés viszonya a magyarhoz olyan lenne, mint a német-szláv tartománygyűlések a szűkebb reichsrathhoz. Már ez világos jele a dualismuskak. Hasonló híreket hall a „W. Lloyd” is politikai körökben, hozzá tévén, hogy a kormány a magyar és horvát országgyűlést egyszerre akarja összehívni. Ez egyszerre való összehívás közvetlen czélja lenne a két testvérszázág viszonyainak alkotmányos rendezése. Mi való van a fentebbi hírekben, meg nem ítéltük, s nem mondhatjuk meg, mennyi kilitásunk lehet a dualismus elvének valódiságára; de annyit constatalhatunk, hogy jelenleg a dualismus mindkétrendbeli ellenfelei, t. i. mind a centralista, mind a foederalista közlőnyök csatároznak a kormány lépései ellen, és a prágai „Politik” keserű iróniával azt a vádat veti a centralisták ellen, hogy ez most már „saját gyermekeit falja fel.”

A kormány közlőnyei pedig különösen a centralisták ellenében védelmezik a kormány eljárását. Így a „Botschafter” legutóbbi száma az Ost. Post és „Prusse” ellen harczol, azzal vádolva e két lapot, hogy a szűkebb reichsrathot mindenhatóvá akarják tenni, s még arra is feljogosítanak, hogy a magyar képviselőket is magába foglalja. A „Botschafter” a nevezett centralista lapok azon kifogását, hogy mind a szélesebb, mind a szűkebb reichsrathnak ugyanazon elvekei vannak, azzal czáfolja meg, hogy a szűkebb reichsrath számára alkalmasint csakugyan más elvökök fognak kinevezetni. (M. S.)

A minisztvárság 26-dika óta, úgy látszik, más jelleművé vált, s erre, valamint a francia és osztrák kabinetek közt az egyetértésre vonatkozó alküdzéseket illetőleg a berlini „Feue. Corr.” teleplezéseket közöl. E szerint a minisztvárság egy francia és egy orosz párt közt kiüdelemből származott. A Franciaországgal folyó tárgyalásokat illetőleg a nevezett lap tudni akarja, hogy a francia kormány Bécsben már bizalmas uton kijelölte azon alapot, a melyen lehető volna Ausztriával a barátságos viszony elérése Ennek következtében Ausztriának Velence lakosait egész sor nemzetiségi engedménnyel kellene megajándékozni; Velencenek határozott önkormányzatot kellene kapnia, s ezen kívül önálló közigazgatása és törvényhozása mellett Velence oly helyőrséggel látnák el, mely csak beenszüllőből állana. A háttérben aztán egy vámszerződés terve állítatik fel, mely Velencét Olaszország többi tartományaival összekötné. Valjon ezek e azon messze terjedő engedmények, melyekről a „France” szólott? A bécsi „Presse” szerint ezen engedmények csak kezdet volnának arra nézve, hogy Velence Ausztriától végképpen elszakíttassék.

A magyar irodalom vagy pangásnak indult, a közönség egy látszik nemcsak politikai, hanem műveltségi apathiába is esett. Az „Üstökös” keserű humorából rég állatszott a részvét hanyatlása; ugy látszik nemcsak Kolozsvárról, de Pesten is rossz hangulathoz juttek a kiadók és könyvtárosok. A mint a „Korunk”-nak írják az írók kenyérkereset után látnak s kezdenek többen nem igen kényeskedni a politikai elvekre. Így Vajda János elment Bécsbe, mint a hivatalos „Sürgöny” levelezője, mások a helytartó tanácsnál szereznék állomást. Meg mások biztosító társulatoknál foglalkoznak, vagy ügyvédek, nevelők lettek, Arany János is a részvétben hanyatló lapját, levelező szerint, megszüntetni; sőt Pestet is odahagyva Szalontára költözni szándékozik. A lapok alig tarthatják fenn magukat; könyvek nem adnak ki a régi terjedelemben. A szellemi dolgok ezen hanyatlása valóban mélyebb sebet ejthet a nemzeten, mint azon politikai szenvedőlegesség, hová az idők árja sodorta.

A somogyi gazd. egylet 200 ftr jutalmidjait tűzték ki annak, ki kimutatja, hogy a nép közt — díjért avagy ingyen — legalább is 300 darabb egy-két éves gyümölcs-fácskát osztott ki gondozás és ápolás végett.

Hartleben Adolf kiadó könyvtárusnál megjelentek a következő munkák: 1) A magyar eredeti regénytár VII. IX. része. „Várt leány várat nyer”, történeti regény, írta József Miklós. Három kötet 3 ftr. Továbbá: Dalos könyv, új dalok népies magyar dallamokhoz, írta Szini Károly. Ára csinos képes borítékba fűzve 50 kr. A munkák s jelesen a regénytár igen csinosan van kiállítva, melyet az olvasó közönség az előbbi füzetekből is ismer, minthogy a magyar eredeti regénytárban eddig már megjelentek: I. II. „Tekintetes” urak, írta Vas Gereben. 2 kötet 2 ftr. III. VI. „Eladó leányok”, írta Vadnay Károly. 4 kötet 3 ftr 50 kr.

A „Journal des Deb.” szerint most arról volna szó, hogy Umberto hg egy osztrák főbűnőt vegyen nőül; jegyajándékul Velencét Olaszországához csatolná. Különböző terv nagyon mcés.

(A spanyol hadsereg csupa tiszt.) A spanyol hadseregben nagyszéri előléptetés történt, mely fölött méltán bámul egész Európa minden katonai kapacitása. Nevezetesen egyszerre minden hadnagyot kineveztek kapitánnyá. Ebből természetesen az következik, hogy minden alhadnagynak főhadnaggyá, minden őrmesternek alhadnaggyá kell előléptetni a „France” erre azt a naiv megjegyzést teszi, hogy most már minden káplárt őrmesterré, s minden közlegényt káplárrá kell tenni, s így aztán majd megérjük, hogy Spanyolországnak egy közkatónája sem lesz.

A világ legegyszerűbb postahivatala Amerika déli csúcsán van. Néhány év óta a Magellan ut legészlebb soka szikláján egy lánccal odacsatolt hordócska van, melyet minden arra menő hajós kinyit, s vagy beleteszt vagy kivieszi a leveleket. Ez a postahivatal tehát maga kezeli magát, s a hajósok védelme alá van helyezve, s még nem fordult elő eset, hogy e nyilvános bizalommal visszaélés történt volna. Minden hajó önkényit vállalkozik azon levelek továbbállítására, melyek utja irányában fekvő helyekre vannak címezve.

Az új zsinorverő gépre Nagy Mihály és Nigrényi Pál szegedi iparosok négy évig tartó szabadalmat kaptak.

(Életfogytig tartó kényszermunka.) Szép hődvilágos estén egy szerelmes pár sétálgott egy Párishoz közel eső kis városban, jövő szép és boldog napokról álmodozva. Egy rostélylyal kerített kert mellett elmenve, a reménydús szép menyasszony elragadtatással fejezte ki egy bent levő gyönyörű rózsza felet. A szerelmes ifju erre, természetesen, átgött a kerítésen, s letörte az imádott kedviért a viruló rózsát. De, oh fájdalom, a szerelmi mámorból semmit sem értő csősz fölfogta, s átadta a törvényszéknek. Most az egész ottani világ kíváncsian várja, hogy Romeo ur, a francia törvények értelmében az éjjeli lopásért előfog-e ítéltetni életfogytig tartó kényszermunkára?

(Az orosz császári pár utazása.) Az orosz császári pár Lyonban néhány óráig tartózkodván, megnézte a város főtereit a nélkül, hogy a nép észrevette volna, mert az egyszerűen őltoztott utazóban, ki nyitott bérkocsin jött, egy kifizetést esernyőt tartva kezében, senki se sejtse Oroszország hatalmas uralkodóját. Egy hét óta, írják Nizzából, itt egy csépp eső sem esett. Az óhajta várt üdítő és termékenyítő eső végre megért és pedig abban a pilanában, midőn az uralkodó pár, a városba bevonult. A nizzaiak emlékeznek, hogy akkor is éppen ugy volt, mikor az orosz anyaczárné látogatta meg e gyógyhelyet: a köz beszéd tárgya most a csár kedvencz kutyája, „Mylord” Gyönyörű közép nagyságú, és fényes hosszú fekete szőrt vadászkutya. Urának folytonos kísérője még medvedvadászat is, hol a mint mondják, bámulatos nyugalommal jártsza a nézőt. Szélid, mint a bárány, s mindenütt ura nyomában van, a szalonokban, csarnokban, s a dolgozó szobában. A csár saját kezével eteti, s nem tűri, hogy idegen ételt adjon neki. „Mylord” őzi a császári hálószoa ajtaját is.

Kukoricza levélnek kelete kezd lenni nálunk is. Györött, mint a „Sürgöny” hallja, beváltási raktárt rendeznek, s mázsáját az ép levélnek ugy fizetik, mint a szénát. Azt hisszük sok fog elkelni, mert most ugyan csak van kelle a papirosnak.

Egy civilisator bécsi községtanácsos beszéde a halálos büntetés mellett. Közelebb a bécsi községtanács ülésében szóba jött, hogy a kivégzések jövőre ne történjenek nyilvánosan. Ez alkalommal a halálos büntetés mellett és ellene tartottak beszédeket. Egyik érdemes tag, Kléyhonz, a halálos büntetés megtartása mellett a következő beszédet tartotta: „Mi a kivégzések nyilvánosságát illeti, nem fogok arról beszélni, mert magam is azon nézetben vagyok, hogy semmit se tegyünk bizalmasan. (Nevetés.) De a mi a halálos büntetést illeti, a szabadelvű urak pálcát törtek felette, s én természetesen czopfosként fogok feltűnni, ha a halálos büntetés megtartása mellett szavazok, de az semmit sem tesz! Hol van a kivégzés eltörlőve? Angliában akasztanak! (Nevetés.) Mondják meg, hol nem akasztanak? (Schweiczbach, Norvégiában!) Megengedem, de a halálos büntetés nem létezik, ott talán más büntetés van az oly gazemberek számára, kik gyilkolnak, s talán még jobban kinöztatnak, mintha egy kis darab kötélre elítelnék őket. — (Kaczaj.) Ezt nem azért mondom, mert őrülök az akasztófának (nevetés), mert még egyéb is lehet, mi gyorsabban működik, mint a kötél — hanem azt mondom: halálért halált! (Derülttség.) Azt mondják, a civilisatio kívánja a halálos büntetés eltörlését. De patvar vigye (nevetés), nem boszantó-e, hogy Bécsben vannak, kik egy oly akasztófalat még védelmeznek? Köszönöm szépen, de addig, míg a nép felvilágosításáról nem gondoskodnak, addig, szükség az akasztófa. Talán étesük az embe-

reket, kik semmirekellők? Minek? Ha szabad háborut viselni, szabad kivégezni is! ha emberek embereket csinálnak, tehát joguk is van mondani: halálért halált!” (Nagy nevetés.)

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, oct. 26. A „Times” közli Russel lordnak egy a görög ügyre vonatkozó jegyzékét, melyet a lord Erskinehez, az athéni angol követhez intézett. Sponeck gróf ugyanis arra kérte Erskinet, hogy Angolország használja fel a nemzeti gyűlésben levő angol párta befolyását az alkotmány feletti viták siettetésére. Russel gróf azt válaszolta, hogy Angolországnak nincsenek viszonyai a görögországi politikai pártokkal, s hogy az Francia- s Oroszországgal egyetértőleg óhaját eljánni, Görögország általános érdekeinek szempontjából. Angolország nem akar befolyást gyakorolni a görög gyűlés határozataira; szerinte minél kevésbé fognak a külhatalmak beavatkozni Görögország ügyeibe, annál inkább előmozdítandják amaz országban a béke fentartását.

Francoziaország. Páris, oct. 23. A császár az éjét Lyonban töltötte s ma indult el Nizzába. Azt állítják, hogy a császár a pénteki napot is Nizzában tölti. Fleury tábornokon s Jurien de la Gravière admirálon kívül, a császárt még egy szolgálat-tevő tiszt s egy kamarás is kíséri.

A „France”-nak egy Nizzából kelt sürgönye szerint, az orosz császári pár, gyermekeivel együtt, 23-án nyílt kocsiában kirándulást tett Villafrancába. Este a császár jelen volt az olasz színház előadásán. Az orosz császári pár rendelkezésére helyezett „Aigle” cs. yacht 24-én a villafrancai kikötőbe érkezett. 25-én este Nizza városa olasz modoru serenade ot adott a császári párnak.

Clarendon lord Nizzában van, a honnan a császárok találkozása után Brougham lordhoz menend Caunes-ba. Granville lord is régi barátjának Morny herczegnek egy falusi szágán időz, a miből azt következtetik, hogy az angol diplomácia éppen nem közönyös a párisi és pétérvári udvarok egymáshoz közeldése iránt.

Most midőn a közfgyealem oly feszült várokozásal lesi a két császár találkozását és eredményét, az „Opin. nat.”-nak egy ide vonatkozó czikke igen különösen hangzik. A nevezett lap azon kezdű, hogy éppen most végeztek ki ismét Varsóban három lengyelt; bizony pedig jobban tette volna a csár, hogy leghalább most, mig Franciaországban időz, egy kis színetet engedjen a szigornak. A czikk továbbá azt a kérdést vitatja, vajlon lehetséges-e Orosz- és Franciaország között a szövetkezés; s azt feléli rá, hogy miután Oroszország Lengyelországban üldözi a nemzetiség eszméjét, — nem. Végül ezt írja: „A két hatalom szövetkezésének csak egy közös czélja lehet: kelet meghódítása Oroszország által, s ennek ellensúlyul Franciaország terület-nagyobbítása a Rajnánál. De ez a cél, egy más idő álma, ma már egy ember szenvedélyét sem hozza mozgásba.”

A „Siccle” még kevésbbé válogatott szavakban nyilatkozik a találkozásról. Ma, ugymond, a népek veszik igénybe azt a jelentőséget, melylyel hajdan a fejedelmek bírtak. Akarjunk vagy nem, a francia politika forradalomtól született, mivel alapja az általános szavazat, s önmagát hazudtolná meg, ha az isteni joggal egyezkedni akarna, a midőn megforditva, azt minden nyilvánlásaiban leküzdni kötelessége.

Olaszország. Turin, oct. 27. A „Diritto”-t a hatóság lefogalta, mivel Carolinak, Garibaldi egyik meghittjének kiáltványát közölte, a melyben felhívás történik a Velencében kiütendő forradalom támogatására.

De Launay és Barrak grófok, a berlini és frankfurti olasz követek, jelenleg Turinban vannak s élénk értekezést folytatnak Lamarmora miniszterelnökkel. Ugy látszik, fontos adatoknak vannak birtokában, Poroszország és némely más német államok magatartását illetőleg, egy Austria és Olaszország között kiütendő háboru esetében.

A „Perseveranza”-nak jelentik Turinból oct. 26-ról, hogy a kamarai választmányokban az ellenzéknek az az indítványa, hogy Florenczet ideiglenes fővárosnak nevezék, megbukott.

Luganóból, a hol Mazzini tartózkodik, bizonyos Ferrarishez csomagok érkeztek, formászerint lázadásra való felhívással. A dél-tiroli lázadási kísérletet általános Mazzininak tulajdonítják. Garibaldi barátjai az ő ismeretes tiltakozó-levele ellen nyilatkoznak, névszerint a Florenczben megjelenő „Nazione” is, mely lap Ricassoli által van sugalmazva.

F. hó 25-kén 200 követ gyűlést tartott, mely öszhangulag az egyezmény mellett nyilatkozott. Az ellenzék követek 27-én akartak gyűlést tartani. Azt hiszik, hogy a törvényjavaslatot nagy többség fogja megszavazni.

